

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 31 december 2015

1635/2015

Lag om Enheten för hälso- och sjukvård för fångar

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Uppgifter och ledning för Enheten för hälso- och sjukvård för fångar

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på Enheten för hälso- och sjukvård för fångar som är underställd Institutet för hälsa och välfärd. Enhetens verksamhetsområde omfattar hela landet.

2 §

Ansvarsområde och uppgifter

Enheten för hälso- och sjukvård för fångar har till uppgift att ordna hälso- och sjukvård för fångar och häktade i enlighet med 10 kap. i fängelselagen (767/2005) och 6 kap. i häktningsslagen (768/2005).

3 §

Ledning och beslutanderätt

Enheten för hälso- och sjukvård för fångar leds av en föreståndare för hälso- och sjukvården för fångar. Föreståndaren avgör ärenden som gäller enheten, om det inte har föreskrivits att de ska avgöras av direktionen eller särskilt bestämts i arbetsordningen att någon annan tjänsteman ska avgöra dem.

4 §

Allmän styrning, utveckling, ledning och tillsyn

Den allmänna styrningen, utvecklingen, ledningen av och tillsynen över Enheten för hälso- och sjukvård för fångar hör till Institutet för hälsa och välfärd.

Enheten för hälso- och sjukvård för fångar har en direktion som tillsätts av Institutet för hälsa och välfärd för fyra år i sänder. Direktionen består av en ordförande, vice ordförande och högst sju andra ledamöter med personliga ersättare. Direktionen fastställer arbetsordningen för Enheten för hälso- och sjukvård för fångar.

Förande av patientregister och utlämnande av patientuppgifter

5 §

Patientregister

Enheten för hälso- och sjukvård för fångar ska föra ett patientregister i vilket de journalhandlingar som avses i 12 § i lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) ska lagras. De uppgifter som ska införas i journalhandlingarna och deras förvaringstider anges i nämnda paragraf och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Bestämmelser om sekretess för de uppgifter som ingår i journalhandlingarna finns i 13 § i den lagen.

Uppgifter i patientregistret får endast behandlas av personer som vid Enheten för hälso- och sjukvård för fångar eller på uppdrag av den deltar i vården av patienten eller i andra uppgifter i samband med vården. Yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som är anställda av Brottsförhållningsmyndigheten ska lagra de uppgifter som uppkommit när de utför sina hälso- och sjukvårdsuppgifter i det patientregister som avses i denna paragraf.

På behandlingen av patientuppgifter tillämpas dessutom bestämmelserna i lagen om elektronisk behandling av klientuppgifter inom social- och hälsovården (159/2007).

6 §

Utlämnande av uppgifter ur patientregistret

Utöver vad som föreskrivs om utlämnande av patientuppgifter utan patientens skriftliga samtycke i 13 § 3 och 4 mom. i lagen om patientens ställning och rättigheter eller i någon annan lag, får en läkare som svarar för hälso- och sjukvården för fångar eller intagna i en enhet vid Brottsförhållningsmyndigheten, eller enligt läkarens instruktion någon annan yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, lämna ut uppgifter som lagrats i patientregistret enligt följande:

1) till direktören för ett bedömningscentrum eller en fängelsedirektör eller en tjänsteman vid Brottsförhållningsmyndigheten som utsetts av någondera av dem, sådana uppgifter om risk för våld, självmord eller smittsam sjukdom eller andra motsvarande, sjukdomsrelaterade risker som gäller en fånge eller intagen i en enhet vid Brottsförhållningsmyndigheten och som är nödvändiga för att skydda personens liv, hälsa eller säkerhet eller för att förhindra att andra personers liv, hälsa eller säkerhet äventyras,

2) till direktören för ett bedömningscentrum eller en fängelsedirektör eller en tjänsteman vid Brottsförhållningsmyndigheten som utsetts av någondera av dem och som svarar för ordnandet av sysselsättning, sådana uppgifter som anknyter till säkerställandet av arbetarskyddet och som är nödvändiga för bedömning av arbetsförmågan hos en fånge eller intagen i en enhet vid Brottsförhållningsmyndigheten när han eller hon ska placeras i arbete samt sådana uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av funktionsförmågan hos en fånge eller intagen i enhet vid Brottsförhållningsmyndigheten när han eller hon ska placeras i studier eller annan verksamhet,

3) till en tjänsteman vid Brottsförhållningsmyndighetens centralförvaltningsenhet i vars tjänsteuppgifter ingår behandling av ett sådant frigivningsärende i fråga om en fånge som avses i 1 § 2 mom. i lagen om förfarandet vid frigivning av långtidsfångar (781/2005), en bedömning av risken för våld och en farlighetsbedömning för behandlingen av ärendet samt till direktören för ett bedömningscentrum eller en fängelsedirektör eller en tjänsteman som utsetts av någondera av dem och som svarar för ordnandet av sysselsättning, ett

skriftligt utlåtande om slutsatserna av farlighetsbedömningen för planering och genomförande av den verksamhet som ordnas med stöd av den bedömda risken för våld.

Utän patientens samtycke får sådana uppgifter i patientregistret lämnas ut till yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som är anställda vid Brottpåföljdsmyndigheten och som är nödvändiga för deras uppgifter inom hälso- och sjukvården.

Utän skriftligt samtycke av den registrerade personen får endast sådana uppgifter som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten och som inte anger sjukdomens art eller någon annan detalj om personens hälsotillstånd eller vård röjas för andra anställda inom Brottpåföljdsmyndigheten än dess yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

För ändamål som avses i 1 mom. 3 punkten får också uppgifter som ingår i utlåtandet om en i 17 kap. 45 § i rättegångsbalken avsedd undersökning av sinnestillståndet hos en svarande i brottmål lämnas ut till den del där bedöms om den åtalade ska anses vara synnerligen farlig för någon annans liv, hälsa eller frihet.

7 §

Rätt att få uppgifter av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård och av andra myndigheter

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag har Enheten för hälso- och sjukvård för fångar trots sekretessbestämmelserna rätt att av andra verksamhetsenheter för hälso- och sjukvård få uppgifter ur deras patientregister för utarbetande av det utlåtande eller den bedömning av risken för våld i fråga om en fånge som avses i 1 § 2 mom. i lagen om förfarandet vid frigivning av långtidsfångar samt för planering och genomförande av den verksamhet som ordnas med stöd av dessa i en enhet vid Brottpåföljdsmyndigheten. För utarbetande av den bedömning eller det utlåtande som avses ovan har Enheten för hälso- och sjukvård för fångar rätt att av Institutet för hälsa och välfärd få uppgifter som ingår i en i 17 kap. 45 § i rättegångsbalken avsedd undersökning av sinnestillståndet hos en svarande i brottmål och i det utlåtande som ges om den.

Uppgifter som avses i 1 mom. får endast hanteras av sådana tjänstemän vid Enheten för hälso- och sjukvård för fångar som nödvändigtvis behöver uppgifterna för att utföra de uppgifter som nämns i det momentet. Handlingarna ska förstöras så snart de inte längre behövs för de syften som anges i det momentet.

Enheten för hälso- och sjukvård för fångar har rätt att få uppgifter som ingår i Brottpåföljdsmyndighetens verkställighetsregister, samhällspåföljdsregister samt övervaknings- och verksamhetsregister till den del det är nödvändigt för att de personer som är verksamma vid enheten ska kunna utföra sina uppgifter. Uppgifterna kan även lämnas ut genom teknisk anslutning. Innan anslutningen öppnas ska det säkerställas att uppgifterna skyddas på behörigt sätt.

3 kap.

Styrning och tillsyn av hälso- och sjukvården för fångar

8 §

Allmän styrning, planering, utveckling och tillsyn

Social- och hälsovårdsministeriet har hand om den allmänna styrningen, planeringen, utvecklingen och tillsynen av hälso- och sjukvården för fångar.

9 §

Behörigheten för tillsynsmyndigheterna för hälso- och sjukvården

Regionförvaltningsverket utövar tillsyn över lagligheten i den hälso- och sjukvård för fångar som ordnas och produceras av Enheten för hälso- och sjukvård för fångar och utövar styrning med anknytning till vården.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården styr regionförvaltningsverkens verksamhet i fråga om verkställigheten, samordningen och harmoniseringen av tillsynen och den därtill relaterade styrningen. Trots vad som föreskrivs i 1 mom. övervakar tillstånds- och tillsynsverket lagligheten i den hälso- och sjukvård för fångar som ordnas och produceras av Enheten för hälso- och sjukvård för fångar och utövar styrning med anknytning till vården i synnerhet när det är fråga om

- 1) principiellt viktiga eller vittsyftande ärenden,
- 2) ärenden som har väsentligt samband med övervakningsärenden som behandlas vid Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och som gäller annan hälso- och sjukvård eller yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården, samt
- 3) ärenden som de tjänstemän vid regionförvaltningsverket som behandlar övervakningsärenden är jäviga att behandla.

Närmare bestämmelser om arbetsfördelningen mellan Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverket i fråga om tillsynen och den därtill hörande styrningen utfärdas vid behov genom förordning av statsrådet.

10 §

Styrnings- och utvärderingsbesök

För att genomföra styrning enligt 9 § får regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården göra styrnings- och utvärderingsbesök hos de verksamhetsställen vid Enheten för hälso- och sjukvård för fångar som ordnar och producerar hälso- och sjukvårdstjänster.

Styrnings- och utvärderingsbesöken och programmet för dem ska avtalas på förhand med Enheten för hälso- och sjukvård för fångar och det berörda verksamhetsstället.

11 §

Inspektionsrätt

Regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården får inspektera den hälso- och sjukvårdsverksamhet och de hälso- och sjukvårdstjänster som avses i denna lag samt de verksamhetsställen och lokaler som används vid ordnandet av dem när det finns grundad anledning att förrätta en inspektion. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan ålägga regionförvaltningsverket att på dess vägnar förrätta inspektionen. En inspektion får förrättas utan förhandsanmälan. Beslutet om inspektion får inte överklagas genom besvär.

Inspektören ska ges tillträde till fängelset och alla lokaler i verksamhetsstället för Enheten för hälso- och sjukvård för fångar. Vid inspektionen ska, trots sekretessbestämmelserna, alla handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram, och inspektören ska avgiftsfritt ges de kopior han eller hon begär. Inspektören har även rätt att ta fotografier under inspektionen. Inspektionsrätten gäller inte lokaler och utrymmen som används för boende av permanent natur. Rätten att fotografera gäller inte fångar och intagna i en enhet vid Brottsförhållningsmyndigheten.

Inspektören kan biträdas av sådana experter som behövs för inspektionen. På experterna tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974). Polisen ska vid behov ge regionförvalt-

ningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården handräckning för förrättandet av en inspektion.

På inspektioner tillämpas i övrigt 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

12 §

Förelägganden och tvångsmedel

Om brister eller andra missförhållanden som äventyrar patientsäkerheten upptäcks i ordnandet eller genomförandet av hälso- och sjukvården för fångar eller om verksamheten i övrigt strider mot denna lag eller någon annan lag som gäller hälso- och sjukvården för fångar, kan regionförvaltningsverket eller Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården meddela ett föreläggande om hur de ska avhjälpas. När föreläggandet meddelas ska det utsättas en tid inom vilken de behövliga åtgärderna ska vidtas. Om patientsäkerheten så kräver kan det bestämmas att verksamheten omedelbart ska avbrytas eller användningen av en verksamhetsenhet, en del av den eller en anordning förbjudas omedelbart.

Regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan vid vite eller vid äventyr att verksamheten avbryts eller att användningen av en verksamhetsenhet eller en del därav eller av en anordning förbjuds, förplikta Enheten för hälso- och sjukvård för fångar att iakttä ett i 1 mom. avsett föreläggande.

Beslut av regionförvaltningsverket och av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården om avbrytande av verksamheten eller om förbud mot användningen av en verksamhetsenhet eller en del därav eller av en anordning ska iakttas trots att ändring har sökts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller inte sådan verksamhet som avses i läkemedelslagen (395/1987) och som övervakas av Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet eller sådan verksamhet som avses i strålskyddslagen (592/1991) och som övervakas av Strålsäkerhetscentralen. Om regionförvaltningsverket eller Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården i sin tillsyn upptäcker brister eller andra missförhållanden i läkemedelsförsörjningen, ska Säkerhets- och utvecklingscentret för läkemedelsområdet underrättas om dessa. Brister och missförhållanden som konstaterats vid användning av strålning ska anmälas till Strålsäkerhetscentralen.

13 §

Administrativ styrning samt uppmaning

Om en brist, felaktighet eller försummelse eller något annat missförhållande som upptäcks vid ordnandet eller genomförandet av hälso- och sjukvården inte ger anledning till åtgärder enligt 12 §, kan regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården delge Enheten för hälso- och sjukvård för fångar eller den person som svarar för den felaktiga verksamheten sin uppfattning om ett lagenligt förfarande eller göra den övervakade uppmärksam på att verksamheten ska ordnas på behörigt sätt och på kraven på god förvaltning. Regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan också uppmana den övervakade att avhjälpas bristen eller missförhållandet. Om de åtgärder som avses ovan inte kan betraktas som tillräckliga med hänsyn till de omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av ärendet, kan regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ge den övervakade en anmärkning för framtiden.

Administrativa styråtgärder eller uppmaningar av regionförvaltningsverket eller Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården enligt denna paragraf får inte överklagas genom besvär.

1635/2015

14 §

Behandling av tillsynsärenden

Regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska på basis av ett tillsynsärende som kommit till deras kännedom vidta de åtgärder som de anser vara befogade med tanke på säkerställandet av patientsäkerheten eller efterlevnaden av lagen.

Tillsynsärenden som baserar sig på händelser som ligger mer än två år tillbaka i tiden undersöks inte utan särskild orsak.

Särskilda bestämmelser om att ta ärenden till behandling enligt anmärknings- och klagomålsförfarandet finns i förvaltningslagen och i lagen om patientens ställning och rättigheter.

15 §

Tillsynsmyndighetens rätt att få uppgifter

Enheten för hälso- och sjukvård för fångar är skyldig att till regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården lämna uppgifter och utredningar som dessa begär, om de är nödvändiga för fullgörandet av respektive verks styrnings- och tillsynsuppdrag enligt denna lag. Uppgifterna och utredningarna ska lämnas avgiftsfritt och oberoende av sekretessbestämmelserna.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

16 §

Anmälan till en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten

Om det med stöd av omständigheter som framkommit i samband med anordnandet av hälso- och sjukvård för fångar finns skäl att misstänka att en fånge äventyrar ordningen eller säkerheten vid Brottspåföljdsmyndigheten eller en fånges eller någon annan persons säkerhet, får Enheten för hälso- och sjukvård för fångar anmäla saken till en enhet vid Brottspåföljdsmyndigheten. Anmälan får dock inte ange sjukdomens art eller andra detaljer om hälsotillstånd eller vården och behandlingen.

17 §

Närmare bestämmelser och föreskrifter

Närmare bestämmelser om direktionen för Enheten för hälso- och sjukvård för fångar och om direktionens uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet utfärdas också bestämmelser om personalen vid Enheten för hälso- och sjukvård för fångar samt om behörighetsvillkoren för och anställningen av de ledande tjänstemännen.

I enhetens arbetsordning bestäms om dess interna arbetsfördelning och om hur verksamheten i övrigt ska ordnas.

1635/2015

5 kap.

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

18 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

19 §

Övergångsbestämmelser

En hänvisning till Brottspåföljdsmyndighetens hälsovårdsenhet eller Fångvårdsväsendets hälsovårdsenhet i någon annan lag eller förordning eller i beslut av statsrådet eller ett ministerium avser efter denna lags ikraftträdande en hänvisning till Enheten för hälso- och sjukvård för fångar.

Personalen vid Brottspåföljdsmyndighetens hälsovårdsenhet samt motsvarande tjänster överförs när denna lag träder i kraft till Enheten för hälso- och sjukvård för fångar. Vid överföringen iakttas bestämmelserna i 2 kap. i statstjänstemannalagen (750/1994).

Enheten för hälso- och sjukvård för fångar är som arbetsgivare skyldig att i enlighet med 5 § i lagen om kollektivavtal (436/1946) iakttä bestämmelserna i det tjänstekollektivavtal om lönesystem som Brottspåföljdsmyndigheten ingått, sådana de gällde för enheten den 31 december 2015 fram till utgången av den pågående avtalsperioden.

Helsingfors den 30 december 2015

Republikens President

Sauli Niinistö

Social- och hälsovårdsminister Hanna Mäntylä